16.1. Inleiding

In de klas

Kobe heeft dyslexie en zit in het vijfde leerjaar. Zowel de school als de ouders zijn in het vierde leerjaar gestart met preteaching. Bij leerlingen met dyslexie weet men immers vooraf dat een nieuwe taal leren moeizaam gaat. In de zomervakantie heeft hij op de computer de eerste lessen beluisterd. Bij de start van Frans had hij een kleine voorsprong. Zo startte hij met veel zelfvertrouwen.

Leen is 14 jaar. Engels was "*een ramp*". Zelf zei ze: "*Ondanks heel lang oefenen, kan ik nog steeds mijn Engelse woordjes niet foutloos schrijven. Dat werkt enorm op mijn zelfvertrouwen en motivatie."* Sinds kort heeft Leen haar boek van Engels digitaal op de computer. Met *voorleessoftware* beluistert ze de les vooraf. Tijdens het leren kan ze snel op een woord klikken om de uitspraak nog eens te horen. Die vergeet ze immers vaak. Ze controleert ook de spelling door woorden nog eens te laten voorlezen.

Doelgroep voor deze toepassing

Niveau		**Probleem**	
□ 4-8 j.	**en ook**		
■ 8-10 j.	■ buitengewoon onderwijs	**Lezen**	compenseert ernstige leesproblemen
■ 10-15 j.	■ volwassenenonderwijs	**Schrijven**	helpt de zinsbouw en spelling controleren
■ 15+		**Studeren**	helpt door b.v. woordenschat te beluisteren

Compenseert de problemen van leerlingen met dyslexie en dysorthografie.
Voorleessoftware laat toe woorden zelfstandig te beluisteren en in te oefenen.

Wat en hoe?

***Voorleessoftware* leest teksten (*Word*, gescande teksten, pdf, internet, mails enz.) op de computer hardop voor. De beste programma's hebben ook een degelijke Franse en Engelse stem. Daarnaast ook nog stemmen in andere vreemde talen.**

Om de problemen bij vreemde talen te kunnen compenseren moet de software die voorleest:
- voorzien zijn van een degelijke Franse en Engelse stem
- het voorgelezen woord markeren (de markering stuurt de blik en stimuleert meelezen)
- stukjes tekst kunnen lezen (zodat de leerling kan overslaan of herlezen)
- een regelbaar voorleestempo hebben.

Gratis programma's zijn minder geschikt voor het leren van vreemde talen. De uitspraak is onvoldoende duidelijk om goed te beluisteren en te leren.

Hoe werkt het?

Leerboeken en werkblaadjes dienen eerst te worden ingescand. Of als digitaal bestand op de computer te zitten. Toetsen en examens zet je in *Word* of pdf op de computer. Soms moeten de teksten in het programma geladen worden. Dat gaat snel. Bij andere programma's start je *Word* of pdf en gebruik je meteen de balk met voorleesknoppen.

De leerling stelt de taal in waarin de tekst moet voorgelezen worden. Daarna kan hij laten voorlezen in het Frans, Engels of een andere taal.

Tips voor de coach

Leerlingen met dyslexie hebben ernstige problemen met het leren van de klank-tekenkoppeling bij vreemde talen.

- Zet *voorleessoftware* in bij preteaching[1] Frans of Engels.
- Start enkele maanden voor de taal aan bod komt op school.
- Laat eenvoudige verhaaltjes en de eerste lessen van de methode beluisteren.
- Laat eerst alleen volgen en daarna ook nazeggen, woord per woord.
- Later zin per zin en tot slot de tekst meelezen tot de leerling het tempo volgt.
- Leer de leerling aan de dialogen regelmatig te beluisteren. Bij twijfel over de uitspraak moet hij telkens op het woord klikken.

Leer aan *voorleessoftware* gericht te gebruiken, zowel voorbereidend als tijdens de lessen en tijdens het oefenen.

- Laten voorlezen:
  - om woorden te herkennen. *Leerlingen met dyslexie horen b.v. "Bonjourcommen tallez vous?" of "Howold areyou'*
  - om de uitspraak van niet gekende woorden te checken tijdens het lezen.
- Herhaald laten voorlezen:
  - om de uitspraak van woorden te leren: tempo aanvankelijk heel traag - in lettergrepen laten voorlezen - tempo steeds verhogen
  - basiszinnen herhaald laten voorlezen en uit het hoofd laten leren.
- Actief luisteren: meelezen, tekst uit het hoofd leren, nazeggen
  - om vertrouwd te geraken met de uitspraak
  - om de woordenschat te leren.
- Zelf geschreven zinnen laten voorlezen:
  - om woordbouw en zinsbouw na te kijken
  - om spelling te controleren.

[1] Preteaching is het vooraf behandelen van de leerstof. Het begrip wordt uitgelegd in deel 1, hoofdstuk 3.